

آیا سازمان شما منشور اخلاقی دارد؟

اگر دارد شامل چه مواردی است؟

اگر ندارد به نظر شما چه مواردی می توانند به عنوان منشور اخلاقی قرار گیرند؟

چه قوانین و یا کدهای اخلاقی (Ethic code) را برای حفظ حقوق کاربران در طراحی نرم افزار در نظر گرفتید؟

کدام یک از آن ها به نظر شما اهمیت بیشتری دارند؟

خب ما start up هستیم و کارمان را تازه شروع کرده ایم. ۳ سال است که مشغول کار هستیم و شرکت چندان با سابقه ای به حساب نمی آیم که منشور اخلاقی داشته باشیم. ولی از مواردی که حتما باید در منشور اخلاقی ذکر شوند، مهم ترین مورد رعایت privacy افراد است که باید توسط همه افراد شرکت رعایت شود. تمام تصمیم گیری ها و برنامه ریزی هایمان را بر این اساس انجام می دهیم و این مسئله را حتی در log های سیستم و دسترسی افراد به database رعایت کرده و برخورد سخت گیرانه ای داریم.

یکی از مواردی که برای رعایت حقوق کاربران در نظر گرفته ایم این است که داده ای که لازم نیست، وارد server نمی شود و در client باقی می ماند، مثلا اطلاعات کارت بانکی و تراکنش بانکی مستقیما با ارتباط با server بانک برقرار می شود.

در کشور ما قوانین مصوبی برای نرم افزار ها به طور خاص پیامرسان ها وجود دارد؟ آن قوانین شامل مواردی هستند؟

در کشور ما متأسفانه فعلا قانون خاصی برای پیامرسان ها وجود ندارد اما تلاش هایی در حال انجام است که برای دسترسی کارکنان شرکت به داده های کاربران، حبس و جریمه در نظر گرفته شود. چرا که دغدغه اصلی مردم privacy بوده و باید بتوانیم بسترهای مناسب برای اعتماد مردم را فراهم کنیم.

اصلا پیامرسان ها یک محصول مهندسی اخلاقی به نظر می آیند؟ منظور تقابل تکنولوژی و اخلاق است.

هر محصول مهندسی، یک سری منافع و معضلاتی دارد و بستگی دارد چگونه مورد استفاده قرار گیرد، پیامرسان ها هم مزایای بسیاری دارند، مثلا در این چند سال که تلگرام پراستفاده شده، واضح است چه تاثیری روی روند زندگی مردم دارد. رفت و آمد ها کاهش یافته، مردم قابلیت ارتباط بیش تری پیدا کرده اند. از معایب پیامرسان ها می توان به کاهش ارتباط کلامی و چهره به چهره اشاره کرد. رونق پیامرسان ها انحصار رسانه را شکسته است و رسانه های بسیاری را به وجود آورده.

آیا آماری از موضوع محتوای رد و بدل شده در کانال ها و گروه ها دارید (چه به طور کلی چه فقط پیامرسان بله)؟

چه مقداری از این محتوای اخلاقی است؟ (منظور از غیر اخلاقی زیر سوال بردن هر گونه ارزش اخلاقی است: شایعه پراکندن، پایمال کردن حقوق فیلم و موسیقی و ...)

آماري از محتوای کانال‌ها و گروه‌ها ندارم اما محتوای غیر اخلاقی هست، مثلاً موسیقی و فیلم که البته فقط مختص به پیام‌رسان نیست و بیشتر مرتبط به فضای مجازی می‌باشد. یکی از برنامه‌های ما برای آینده این است که جلوی نقض حقوق کپی‌رایت را در پیام‌رسان‌ها بگیریم. درمورد شایعه پراکنی، این مسئله یکی از عوامل اصلی فیلترینگ تلگرام بود که تلگرام در این مورد با دولت همکاری نمی‌کرد اما اگر در پیام‌رسان داخلی حتی از کسی ضایع شود می‌تواند از مراجع قانونی پیگیری کند. این موضوع شاید اندکی اخلاقی بودن فیلترینگ را توجیه کند.

به نظر شما فیلترینگ تلگرام و یا مجبور کردن مردم به استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی اخلاقی است؟ در طرف مقابل آیا این رفتار مردم که گاهی از تولیدات داخلی حمایت نمی‌کنن اخلاقیه؟

(به شخصه فضای باز رقابتی را ترجیح می‌دهید یا دلایل آورده شد برای فیلترینگ)

درباره بحث فیلترینگ تلگرام بحث‌های زیادی با همکاران کردیم. از ابتدای امر با فیلترینگ مخالف بودیم و فضای باز رقابتی را ترجیح می‌دهیم. و اگر مقایسه ساده‌ای بکنید پیام‌رسان‌ها شباهت بسیار زیاد و عجیبی به تلگرام دارند اما ما در بله، برنامه مختص خودمان را داریم و برنامه خوبی برای سوددهی تدوین کرده‌ایم. در حقیقت فیلترینگ تلگرام به کسب و کار ما ضربه زد! چرا که این باور عمومی را ایجاد کرد که ما عامل فیلترینگ تلگرام هستیم. بسیاری از دوستان خودم به همین دلیل بله نصب نمی‌کنند. ما از ابتدا با فیلترینگ مخالف بوده و هنوز هستیم.

به ضی افراد برای جایگزینی پیام‌رسان داخلی این دلیل را ضمی آورند که اگه جرمی از طریق پیام‌رسان انجام شد، اگه داخلی باشد امکان ردیابی و پیگیری وجود دارد.

آیا این اخلاقی است؟ کلا مانیتورینگ کاربران مرز خاصی دارد یعنی می‌توانیم بگوییم از حدی به بعد مجاز است یا کلا غیر اخلاقی است؟

راجع به فیلترینگ تلگرام، از همان ابتدا ایراداتی وارد بود، پیگیری قانونی ممکن نبود اما نهایتاً با report می‌توان دسترسی کاربران به یک محتوای خاص را مسدود کرد.

ولی با تمام این توجیهات، مسئله‌ای که فیلترینگ تلگرام را غیر اخلاقی می‌کند این است که معایب تلگرام را قبول داریم، اما گرفتن حق انتخاب مردم بد نیست و درست نیست که مردم را بچه فرض کنیم. واقعیت این است که پیام‌رسان‌های داخلی باید خودشان را به سطح و کیفیتی برسانند که بتوانند رقابت کنند. مردم درک و آگاهی دارند و می‌توانند گزینه مناسب را انتخاب کنند.

نتیجه محدود کردن مردم، پیدایش شرکت‌های انحصارطلب مثل ایران خودرو یا سایپا است که بسیاری از مردم جان خود را از دست می‌دهند و به دلیل نداشتن رقیب، تلاشی برای بهبود کیفیت نمی‌کنند. در کل انحصار امری غیر اخلاقی است.

درمورد مانیتورینگ، ما هیچ حقی برای دسترسی به داده‌های کاربر نداریم بجز استثنائاتی که باید در یک شورای خاص بررسی شوند.

مثلاً برای گرفتن تصمیم نهایی درمورد یک مجرم، باید تحت نظر دادگاه آن‌هم به صورت محدود و طبق دستور قضایی و قانونی عمل کنیم.

سیاست ما هم در بله این است که در مجلس تصویب کنیم هیچ نهادی از ما داده نخواهد مگر جز روند مشخص و قانونی مذکور، ما داریم تیم حقوقی استخدام می‌کنیم که درخواست‌ها را بررسی کند و به جز دادگاه‌ها به هیچ نهادی اطلاعات داده نشود و آن‌هم باید به صورت آشکار و عمومی باشد.

از نظر شما پیام رسان داخلی نسبت به خارجی چه مزیتی دارد؟ (صرف داخلی بودنش چه مزیتی دارد؟)

مزیت پیام رسان داخلی:

صرف این که پیام رسانی را از خارج کشور وارد داخل کشور کنیم، هزینه مصرفی و ارزش خروجی و پهنای باند بسیار کاهش می یابد و اشتغال زایی به وجود خواهد آمد.

حرف آخر...

ما در بله به حریم خصوصی کاربر اهمیت بسیاری می دهیم، مخصوصا بحث شایعه پراکنی. مثلا اگر شما پیامی را برای کسی بفرستید، و برای شخص دیگری forward کنید و پیام اصلی را پاک کنید، forward کردن مجدد آن پیام غیر ممکن خواهد بود. این شایعه پراکنی را کاهش می دهد. یا اصلا اگر پیامی را اشتباهی ارسال کنید و پاک کنید، کسی نمی تواند آن را پخش کند. این سیاستی بود که ما پیش تر از تلگرام داشتیم.

در مورد log ها هم که ذکر شد بسیار سخت گیرانه عمل کردیم و سعی کردیم جایی داده کاربر log نشود. حتی اگر کار عیب یابی ما سخت شود. داده ها و پیام ها در database ما به صورت zero knowledge و نه plain text است، یعنی اگر کسی به داده ها دسترسی پیدا کند، نمی تواند متن داده را بفهمد.

حرف آخر این که اگر بخواهیم یک محصول اخلاقی تولید کنیم واقعا کار ساده ای نیست و حتی می توانیم به سادگی تلگرام را به خاطر شایعه پراکنی یک محصول غیر اخلاقی فرض کنیم. یا در مورد بله چند شایعه در تلگرام پخش شد و ما نتوانستیم کاری برای جلوگیری از پخش شدن شایعات بگیریم. باز دید آن شایعات از تعداد کل کاربران ما بیش تر بود و تاثیر بدی روی کاربر گرفتن ما داشت.

با تشکر فراوان از صالح خزایی عزیز برای همکاری با ما